

Lapjainkkal e' f. év utolsó — azaz oct. 1sejétül dec. utóljaig tartó — negyedére a' szerkesztő hivatalnál vagy a' cs. kir. postahivatalnál 2 fr. 24 kr. pengővel előfizetendőknek készek vagyunk szolgálni Ezt értesítésül 's illetőleg válaszul több rendű tudakozásra.

A' JELENKOR és TÁRSALKODÓ szerkesztő 's kiadó hivatala.

JELENTÉS. E' napokban hagyta el a' sajtót e' következő című tanítókönyv:

ELEMI MAGYAR NYELVTAN

gyakorlatilag előadva.

I R T A.

*Széchy Ágoston Imre, a' kegyes tanítórend tagja.
Pesten 1840. Hartleben könyvtáros költségen.*

Ára kötetlen 30, kötve 36 kr. peng.p.

A' könyv hasznosságát eléggé nyilvánítja kitűzött cselja, mit a' szerző e' jelszó által tudat: „a' nyelv gondolkodásezköze hallható jelek által; a' nyelvtan eredeti föladása tehát a' kisdetek értelmi tehetségeit lépésenként gyakorolni 's kifejteni, hogy beszéd által gondolkodni, gondolkodás által beszélni tanuljanak.“ Ehhez képest e' tanítókönyv egészen a' kisdetek, millyenek az első, 's második deák iskolákba járók, foghatóságához van mérve. Az oktatás kérdések 's feleletekben elemező 's összehozó (Analytice et Synthetice) közöltetik: azért minden nyelvtani fogalom 's határozat alkatrészei előre bocsátott példák 's példamondatokban terjesztetik elő, 's ezekből vonatik el részenként a' kérdésbeni fogalom, vagy határozat, úgy hogy a' tanulók a' különféle beszédrészek, ezek alakzatai (formae) 's egymáshozí viszonyaik, 's ezekből származó nyelvszabályok fogalmai 's határozataira lépésenként vezetetnek 's így mind ezek értelmére mintegy érzékileg jutának. Ehhez járul összeleg 257 nyelvtani gyakorlat, mellyek közül majd minden felelet után egy, kettő következik. Ezek részint készpéldákból állanak, hogy a' magyarázott fogalmat vagy határozatot megérzékítve lássák a' tanulók; vagy föladásokból, hogy a' kérdésbeni fogalmak 's határozatok szerint magok képezzenek példákat, 's így a' nyelvszabályokat a' beszédben 's írásban alkalmazni tanulják. Ennélfogva e' tanítókönyv az anyanyelvet, mint a' gondolkodás és értelmesség eszközét, tárgyalja, hogy a' kisdetek minélelőbb tanulhatásra ügyesülhessenek.

A' gőzösek indulnak Pestről folyó évi octoberben.

POZSONY- és BÉCS felé:
Nádor 8. 16. 24. 31.
Arpád 12. 15. 19. 27. regg. 6 órakor.

ZIMONY- és BAZIAS felé:
I. Ferencz 11. 26.
Zrinyi 4. 19. regg. 4 órakor.

2) Gazdasági

iparüzés.

Juhtenyésztés.

Jelentése újonnan javított és szabadítékkal ellátott juh-é gyapjamosó rendszernek, hi leg vízzel, és szabadítékozott eröműnek a' juhok kítisztítására bogáncsoktól és kullancsoktól, föltalálva Heksch Adolf által.

Sokáig ellenzé, főleg Magyarországon, a' gyapjukeskedés fölvirágzását, e' nemzeti iparágát, a' szélszerű

gyapjamosás rendkívül érzett hiánya, 's hogy nekemez akadály elhárítása sikerült, azt világosan tanusítja azon rendkívül kedvező és tisztelő megismerés, mellyre az általam föfödözött és szabadítékkal díszesített juh- és gyapjamosó rendszer valamint hazánkban, úgy a' külföldön 's név szerint Szász- és Poroszországban talált. Ezen legfőbb 's fő uraságoktól nyert bizonyítványokkal tanusítható megismerés azon szakadatlan iparkodásra birt engem, hogy e' jótékony találmányt a' tökély lehető legmagosb fokára hozhassam.

Számtalan költséges próba, miket végre fényes siker koronázott, olly javítására vezérlett engem azon találmánynak, melly a' hazai és külföldi iparüzésre, név szerint a' gyapjutermesztőkre és gyapjgyártókra nézve, valamint pénz- úgy időkimélet tekintetéből számíthatlan kedvezményekkel bir, mert növényi hozzátét által anynyira erősítve van az egész vegyíték hatása, hogy főzés már többé nem szükséges, hanem a' korábbi mód helyett most csupán hideg vízben szükség felolvasztani a' vegyítéket, mi sokkal kedvezőbb következményű az eddiginél. Általában ez új hideg mosási rendszer nemcsak a' juhokat nagyon kiméli, mivel most elmarad a' meleg 's hideg víz fölváltogatása által olly rögtön változtatott hőmérséklet, hanem a' gyapju is sokkal világosabb, fehér selyem puháságot nyer ez új mosási rendszer által, természeti sulyából pedig sokkal kevesebbet veszít, soha nem lesz kemény, állati zsírosságát megtartja, és rugalmassága is tökéletes épségben marad. 'S mind e' mellett is egyedüli iparkodásom leend minél jutalmasbáron adhatni a' vegyítéket. —

Ezen kitünő javításon kívül sikerült még számtalan fírasztó próba után nem kevésbé fontos találmányt föfödözni, mellyszinte általányosan érzett szükségét képes kipótolni. Ez új találmány olly eröműből áll, mellyel a' juhokat bogáncsoktól és kullancsoktól tökéletesen megszabadíthatni; holott eddig ez előbbiektől Magyarország azon vidékein, hol legnagyobb mennyiségben tapadnak a' gyapjuhoz, semmikép nem leheté azt megtisztítani. Ez által az e' szerint kullancstól 's bojtortjánytól megtisztított gyapju, melly eddig rendkívül nagy gyapjukeskedés kivévén, alig találhatott vevőre, minden más gyapju mellett méltó helyre számolhat és illő áron fog kereszteni; számításba sem vevén azonsok más kedvezményt, melly ez új találmányombul az egész hazai iparvirágzásra 's minden egyes termesztőre háramlani fog.

A' mosásnál és az erömű alkatmazásánál kövefendő rendszabályokrul különösen e' végre nyomtatott fölvilágítások értesítnek.

Azon t. mezei gazdák 's juhtenyésztők, kik a' főnebbi eröműt használni kívánják, tisztelettel kéretnek bizonyos időszakonként előre tenni az iránt rendelést, mivel azok külföldön készíttetnek, 's a' szabadíték tulajdonosának előleg kell irántok rendelkeznie.

Egyszersmind hátor vagyok azon t. cz. uraságoknak, kik finom gyapjajukat külföld számára rendeztetni kívánják, tisztelettel jelenteni, hogy a' jövő gyapjunyíresre több külföldi gyapjuosztályzót (Sortirer) fogadtam, 's minden illynemű beces megbízást elfogadok.

A' főnebbieket használni kívánót. cz. gazdák és gyapjutermesztők méltóztassanak az iránt következő helyeken rendelkezni:

PESTEN, Heksch Adolfnál és Strasser Fülöpnél. POZSONYBAN, Orosz urnál, a' Hirnök szerkesztőjénél. 2)

1) Árverési hirdetmény. A' nm. magy. kir. ndv. kincstárnak f. 1839ik oct. 2án 36,620ik szám alatt költ kegyes rendelése következtében a' kir. építési főigazgatóság részéről ezennel közhirrétételik: hogy az 18³⁹/₁₀ik évben a' budapesti kir. épületeknél előforduló tárgyakozások kiigazítása s helyrehozása nyilvános árverés útján azoknak fog általengedtetni, kik ezen munkákat legjobban, legtartósabban s legkisebb árért véghez vinni magukat lekötöztetik. Minél fogya mind azon építő- s műmesterek úgymint: kőművesek, kőfaragók, cserepezők, ácsok, asztalosok, lakatosok, üvegesek, fazekasok, rézművesek, bádogosok, kötélgyártók, színezők, bognárok, kerékgyártók, kovácsok, kefekötők, kútmesterek és bútorbitorók, kik egy vagy más munkát általveani szándékoznak, és az alább kitett bánatpénzt, melly az árverés bevégeztével fog meghatározatni s a' kezesség fejében leteendő summában foglaltatni, az árverés előtt készpénzben letenni képesek, ezennel azon megjegyzéssel értesítettnek: hogy a' kir. kincstár biztosítására nézve, a' kötelezvények felsőhelyi jóváhagyatása után, a' fenérintett summa akár kamatozó statuspapirosok akár házakra, vagy házhelyekre s egyéb birtokra törvényes idomban szerkezett bizonyítványok által kiscserélhetők.

Az illető építő- s műmesterek tehát az itt levő kir. kaurai épület 2ik emeletében a' számvevői tisztség biztossági szobájában következő napokon reggeli 9 órakor megjelenésre ezennel felszólittatnak úgymint:

Arverés Napja.	Építő- műmesterek.	Bánatpénz	pgő.
		ft.	kr.
1839ik esztben.	Kőművesek	139	—
	Kőfaragó	11	—
	Cserepező	32	—
October 21kén	Ács	45	—
	Asztalos	208	—
	Lakatos	172	—
	Üveges	54	—
	Fazekas	89	—
	Rézműves	13	—
	Bádogos	12	—
	Kötélgyártó	3	—
October 22kén	Színező	22	—
	Bodnár	11	—
	Kerékgyártó	10	—
	Kovács	22	—
	Kefekötő	9	—
	Kútmester	3	—
	Bútorbitoró	10	—

A' közelebbi feltételek, mellyek a' kir. épületek kiigazításánál figyelembe tartandók, az árverés napján közönséggé fognak tételni; mellyek azonban addig is, valamint az előlegesen meghatározott munkabér is a' rendes hivatalos órákon Budán a' kir. főépítési igazgató hivatalnál megtekinthetők. Egyszersmind arra figyelmeztetnek az illető műmesterek, hogy azon esében: ha az árverés által kiszakított munkabér, az épenemlített s előleg meghatározottnál alább szállana, későbbi ajánlások nem fogadtatnak el. A' kir. magyarországi fő építési igazgatóság által. Budán octob. 4kén 1839. 3)

1) T. pestmegyei Duna-Pataj közbirtokossága részéről közhirrétételik: hogy a' duna-pataji kir. haszonvételek, nevezetesen pedig a' bor- és pályinkamérés Duna-Pataj-on, a' két vendégfogadóban, és a' vejtei pusztán, a' bor-kilenczed, egy boltbeli kereskedésé alkalmazott épület bolti joggal, a' sernérés, halásza, mézárszek, mézvetés és kaszások válogása: közelgő 1840ik évi szent

György napkor kezdendő hat évre folyó 1839ik évi oct. 30án Duna-Pataj-on tartandó átverés útján haszonbérbe fognak bocsáttatni. 3)

1) Ménesi lovak árverése. T. Békés megyében keblezett gynlai uradalom illetőleg Gyula mezővárosában oct. 25kén reggeli órák alatt a' várbán több főlöleg ménesbéli ló, mellyek sok hágasra igen alkalmasok árverés útján készpénzért el fog adatni. 2)

3) HIRDETMEY. T. Pest megyében keblezett, Pestől 5 órányi távolságra eső curialis A. Dabas helységben létező casinói épület, mellyben tekéző szobán, tágas táncztermen, kredencz és ruhatáron, vendéglő számára alkalmas lakáson, 4 vendégszobán kívül mintegy 100 akóra borra pincze és 24 lóra istálló találattik. F. 1839 nov. 1jtől számítandó 3 évre f. oct. 15én az említett épületben reggeli órákon tartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe kiadatik. Mire a' részt venni kívánók illő bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak. Egyébiránt a' feltétekről előleg is helyben az igazgatónál értekezhetni. — 3)

2) Lóeladás. Méltóságos született grófiai Fáy Mária asszonyság néhai szepetaki és enyiczkei báró Meskó Jakab özvegye részéről ezennel közhirrétételik, hogy ttes Abauj megyében keblezett Perény helységben levő tőkeménese, melly számosabb anyakancza, herélt, s ménlovak, nem különben egy, két három s négy éves csikókból, összesen hatvan darab angol és arab telivér fajból áll folyó évi oct. 14dik s 15dik napjain szabad kir. Kassa városban az ottani löiskola épületében árverés útján egyenként el fog adatni. 3)

3) Ezennel közhirrétételik, hogy f. esztendei october 14én törvényszeki rendelésből Tarteltaub Ullmann bukott tömegéhez tartozó mindennemű nagyobb és kisebb hajók, vontató kötelek, vas macskák, hajók készítésére szükséges fa és vasszerek, szerszámok, kádárfák, írószoba-butorok, úgy nem különben az uszóiskola mindennemű készületekkel, felső Dunaparton levő s Ullmann féle épület melletti funduson köz árverés útján eladatni fognak. Költ Pesten, sept. 28án 1839. Korher János szab. kir. Pest város tanácsnoka. 3)

2) A' nm. magyar kir. helytartó tanács részéről közhirrétételik, hogy Czegléd, Püspökladány, Mária-Nostre, Kenderes, Somlyóvásárhely, Vörösberény, Csatta, Mária-Család, és Izgár k. alapítványi uradalmak ez évi gyapjutermetése többet ígérés útján eladandó; venni szándékozók a' gyapjuprobákat megtekinthetik az illető magyar kir. helytartósági előadó tanácsosnál, írásbani ajánlataikat pedig a' pesti alapítványi igazgatósághoz f. eszt. oct. 21ikeig nyújthatják be, egyszersmind 500 pgő ftnyi bánatpénzt, vagy annak a' budai föfizető hivatalnál förtézt felzetését tanusító nyugtatványt, csatoiván az ajánlathoz. 3)

2) Farkas Mihály csányi közbirtokos jelenti: hogy Csányon Hevesmegyében termesztett 16 mázsa igen jelles, marilandi izü, felette gyenge és szép színű dohannyal (mázsa 70 vltó forint) a' t. cz. közönségnek szolgálhat. Kik tehát belőle venni szándékoznak, méltóztassanak neveiket az „Ismerető” gazdasági újság szerkesztőségénél, a' mennyiség meghatározásával, feljegyeztetni. Legkevesebb mennyiség: fél mázsa. A' dohany most jövő Leopold pesti vásárra fog beszálltatni, midőn a' járandóság felzetése után, sajátját mindenki átvehetendi. 3)

2) Gy. Halászában Gyöngyöshez ¼ óra távra t. cz. Almasy Gedeon úr majorjában 105 darab eladó ház ott szerkesztett találattik. 2)